

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Kuřim, Tyršova 1255, okres Brno-venkov

Tyršova 1255, 664 34 Kuřim

Identifikátor školy: 600 110 494

Termín konání inspekce: 2.–5. únor 2004

Čj.:	12-1100/04-5131
Signatura:	kl2zx112

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v 1.–5. ročníku základní školy (dále jen 1. stupeň ZŠ), v 6.–9. ročníku základní školy (dále jen 2. stupeň ZŠ) v hospitovaných předmětech vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v celé základní škole (dále jen ZŠ) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy na 1. stupni ZŠ v předmětech český jazyk, matematika, na 2. stupni ZŠ v předmětech český jazyk, německý jazyk, matematika, fyzika, chemie vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Kuřim, Tyršova 1255, okres Brno-venkov je příspěvkovou organizací. Jejím zřizovatelem je Město Kuřim, okres Brno-venkov, Jungmannova 968, 664 34 Kuřim. Podle údajů v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení sdružuje základní školu s kapacitou 675 žáků, školní družinu s kapacitou 90 žáků a školní jídelnu s kapacitou 500 jídel. K 30. září 2003 bylo v ZŠ 452 žáků v 19 třídách, z toho 11 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je integrováno v běžných třídách. Ve školní družině bylo ke stejnému datu 78 žáků ve třech odděleních. Škola má odloučené pracoviště na ulici Komenského 511, 664 34 Kuřim. Kromě žáků bydlících v Kuřimi dojíždí do školy žáci z dalších 8 okolních obcí.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

V pedagogickém sboru ZŠ bylo v době inspekce 27 učitelů, hospítace se uskutečnily u 20 z nich. Při kontrole personální dokumentace bylo zjištěno, že pedagogickou a odbornou způsobilost dle vyhlášky o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a předpokladech kvalifikace výchovných poradců, nesplňovali v hospitované výuce na 1. stupni ZŠ dva učitelé z 10 a na 2. stupni ZŠ také dva učitelé z 10 hospitovaných. Ředitel školy nastoupil do funkce 1. listopadu 2003. Do skladby úvazků nezasahoval. Pět učitelů 2. stupně ZŠ má doplněn úvazek hodinami výuky ve 4. a 5. ročníku na 1. stupni ZŠ. Tím dochází k příliš častému střídání učitelů v uvedených ročnících, což částečně negativně ovlivňuje psychohygienické podmínky výuky žáků. Funkci výchovné poradkyně v tomto školním roce zastává učitelka s požadovanou pedagogickou praxí, která dosud neabsolvovala kvalifikační studium. Tato skutečnost však nesnižuje kvalitu práce výchovného poradce ve škole.

Organizace chodu školy je dána organizačním řádem a vnitřním řádem školy. Škola je členěna na útvar pedagogický, útvar školní jídelny, správní a ekonomický. Kompetence všech zaměstnanců jsou stanoveny v pracovních náplních. Vedoucí útvarů mají stanovená práva a povinnosti. Ředitel jejich práci sleduje a koordinuje na pravidelných poradách vedení. Ve stávající organizační struktuře přetrvává centralistický způsob řízení. V činnosti pedagogického útvaru tak není zajištěna provázanost v práci mezi výchovným poradcem, třídními učiteli, vedoucími metodických orgánů a vychovatelkami školní družiny. Přenos

informací uvnitř školy v rámci dvou školních budov je funkční a na velmi dobré úrovni. Probíhá dle pravidel stanovených v „Organizačním řádu“. Informace pro pracovníky a rodiče jsou zveřejněny v „Informačním letáku“. Přenos důležitých zpráv je zajištěn prostřednictvím pedagogické rady, operativních porad, měsíčních a týdenních plánů, oběžníkem, vnitřní poštou, osobním kontaktem, telefonicky, školním rozhlasem. Jako poradní orgán ředitele školy pracuje pedagogická rada, metodické sdružení prvního stupně (sekce 1.-3. ročníku, sekce 4.–5. ročníku) a oborově diferencované předmětové komise. Ze zápisů z jednání plyne, že se vzájemně informují o žácích s vývojovými poruchami učení i talentovaných, zabývají se především organizací výuky, méně jejím průběhem a využitím efektivních vyučovacích metod.

Ředitel školy upřednostňuje ve vedení zaměstnanců osobní komunikaci se všemi. Možnost kdykoliv se kontaktovat s ním a jeho zástupkyní a operativně řešit vzniklé problémy přispívá k otevřené atmosféře školy. Začínající učitelé mají přiděleny uvádějící pedagogy. Konkrétní pomoc je prováděna spíše ústní výměnou zkušeností a nabídkou dalšího vzdělávání. Na plánované kontrolní činnosti se podílí ředitel se svou zástupkyní. Na zjištěné nedostatky ředitel školy ihned reagoval. Hospitační činnost byla dosud nepravidelná. V rozbořech hospitační činnosti převažuje pozitivní hodnocení učitelů a opatření ke zlepšení jsou projednána. Ředitel má promyšlený personální rozvoj školy a opírá se o stávající pedagogický sbor, vzdělání jednotlivých učitelů a jejich praxi. Všichni učitelé se pravidelně účastní dalšího vzdělávání. Jsou to zejména kurzy zaměřené na počítačovou gramotnost, jazykovou a metodickou přípravu pro učitele cizích jazyků.

Kritéria pro hodnocení pracovníků školy jsou stanovena a jsou funkční, což má příznivý vliv na pracovní aktivitu zaměstnanců školy i na jejich profesionální růst. Sebehodnocení zaměstnanců školy zatím není prováděno.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti ve sledovaných předmětech byly dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní škola má dvě pracoviště. V hlavní budově na Tyršově ulici je umístěno ředitelství a třídy 4.-9. ročníku. Je to třípodlažní panelová stavba (z roku 1989) s atriem uprostřed, s velkoryse řešenými vnitřními prostory (široké chodby, vestibuly). Jejich estetická výzdoba a skromné vybavení nevytváří potřebné podmínky pro relaxaci žáků o přestávkách. Kromě kmenových tříd jsou ve škole zřízeny i samostatné odborné učebny a kinosál vybavený audiovizuální technikou. Úroveň jejich vybavení je rozdílná (velmi dobrá je v jazykové laboratoři, učebně přírodopisu, výtvarné a hudební výchovy, ve dvou učebnách informatiky; dobrá je v jazykových učebnách, učebně fyziky a chemie, vyhovující v chemické laboratoři). Ve velmi dobře vybavené keramické dílně probíhá převážně zájmová činnost. Hlavní budova je spojovací chodbou propojena s dalším objektem, v němž jsou umístěny dvě tělocvičny a školní kuchyně s jídelnou. Součástí školy je i sportoviště zahrnující fotbalové hřiště s umělým povrchem, antukové hřiště a atletickou dráhu s doskočištěm, odpočinkový areál a asfaltový dvůr, který je využíván pro pořádání sportovních soutěží.

Odloučené pracoviště na Komenského ulici je ve starší školní budově, vzdálené od hlavní budovy školy zhruba 1 km. Slouží pro výuku žáků 1.-3. ročníku. Třídy jsou dostatečně prostorné, vhodně vybavené starším, ale funkčním nábytkem a pomůckami a poskytují žákům estetické a podnětné prostředí pro výuku. K dispozici jsou samostatné učebny informatiky a výtvarné výchovy, které se využívají i pro volnočasové aktivity, stejně jako tělocvična

a přilehlé hřiště. Také tři oddělení školní družiny mají své vlastní prostory. Výdejna jídel a malá jídelna umožňují stravování žáků přímo v objektu (strava se dováží z hlavní budovy). V obou školních budovách mají učitelé vytvořeno odpovídající zázemí ve sborovnách a kabinetech.

Škola je vybavena běžnými učebními pomůckami, které jsou částečně umístěny v kmenových učebnách (v nižších ročnících 1. stupně) a v samostatných kabinetech jednotlivých předmětů. K dispozici je úplný soubor učebnic, které se ve škole používají, dále rozšiřující texty, příručky, tabelární přehledy, modely, audiokazety, videokazety, nově se doplňují počítačové programy. Audiovizuální technika je instalována v odborných učebnách a v některých třídách 1. stupně ZŠ. Velmi dobré je vybavení výpočetní technikou – v obou učebnách informatiky na 2. stupni ZŠ jsou počítače zapojeny do sítě a mají připojení na Internet. Počítači jsou také vybaveny kabinety učitelů. V ředitelně školy je umístěna dobře zásobená učitelská knihovna, žákovská knihovna však zřízena není. Pro žáky 1. stupně ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami má škola k dispozici pomůcky podle doporučení pedagogicko-psychologické poradny, na 2. stupni ZŠ však potřebné speciální materiální podmínky vytvořeny nebyly.

Systém kontroly využívání materiálních zdrojů nebyl dosud ve škole vytvořen, rovněž v oblasti dlouhodobého plánování materiálního vybavení školy nejsou stanoveny priority. Předmětové komise a metodická sdružení podle okamžité potřeby vznášejí požadavky na vedení školy, které je podle finančních možností uspokojuje. Škola umožňuje využívání svého materiálně-technického zázemí Domu dětí a mládeže, který pro žáky školy organizuje řadu zájmových kroužků. Školní sportoviště zpřístupňuje i dalším organizacím a veřejnosti.

Materiálně-technické podmínky základní školy umožňují realizovat schválený vzdělávací program a jsou celkově dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací program

Realizovaný vzdělávací program je v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Ve školním roce 2003/2004 je výuka v prvním až devátém ročníku ZŠ realizována podle učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola č.j.: 16 847/96-2. Ve třídě VIII. A se výuka řídí učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů č.j.: 21 968/96-22.

Učební plány rozpracované na podmínky školy respektují schválené učební dokumenty, reálná výuka a rozvrh hodin korespondují s příslušným učebním plánem ve všech třídách.

Pro 11 integrovaných žáků jsou zpracovány individuální vzdělávací programy v souladu s jejich speciálními vzdělávacími potřebami.

Povinná dokumentace školy vztahující se k průběhu a výsledkům vzdělávání a výchovy ve školním roce 2003/2004 je vedena průkazně.

Škola vyučuje podle platných učebních plánů a učebních osnov. Učební osnovy hospitovaných předmětů byly v době inspekce plněny.

Dodržováním učebních plánů se zabýval ředitel školy ihned po svém nástupu do funkce. Plnění učebních osnov je sledováno ředitelem školy v průběhu hospitací. Při zjištění nedostatku byla zjednána náprava.

Kontrolní činnost v oblasti naplňování učebních dokumentů je účinná.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy se opírá o vnitřní normy (školní řád, řády odborných učeben) a rozvrh hodin. Počty hodin v jednom dni a délky přestávek korespondují

s vyhláškou o základní škole. Skladba rozvrhu hodin a rozložení výuky zohledňuje provoz školy a pro většinu tříd i psychohygienické zásady. Ty nejsou respektovány ve čtvrtém a v pátém ročníku, kde se často střídají učitelé. Školní řád obsahuje pravidla pro provoz školy s ohledem na bezpečnost žáků, jejich chování, omlouvání absence, zacházení s majetkem školy. Práva žáků jsou vyjádřena jasně a srozumitelně s ohledem na jejich věk. Povinnosti žáků jsou formulovány převážně jako zákazy a příkazy, což je nevede k odpovědnosti za vlastní jednání a chování. V řádu nejsou v úplnosti zapracovány metodické pokyny k prevenci sociálně patologických jevů a k prevenci šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, neboť chybí sankce za porušení řádu. Školní řád byl projednán a schválen pedagogickou radou a jeho dodržování je důsledně sledováno. Potřebné informace získávají žáci od svých třídních učitelů, pravidelně konané třídnické hodiny slouží k informovanosti žáků i získání zpětné vazby pro třídní učitele. Nově vytvořený školní žákovský parlament zprostředkovává přenos informací mezi žáky tříd a ředitelem školy. Je vytvořen funkční systém spolupráce školy a rodiny, informace jsou rodičům podávány pravidelně, v případech hodných zřetele škola informuje zákonné zástupce žáků prokazatelně a včas. Rada školy zřízena není, spolupráce s rodičovskou veřejností se realizuje prostřednictvím „Sdružení rodičů a přátel školy při ZŠ Komenského a Tyršova v Kuřimi“.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovné poradenství zajišťuje dlouhodobě učitelka, která nesplňuje kvalifikační předpoklady stanovené právní normou. Odborné znalosti a dovednosti v oblasti volby povolání a práce se žáky se specifickými vývojovými poruchami učení (SVPU) získala prostřednictvím seminářů a školení. Výchovné poradenství vychází z plánu práce s konkrétně vymezenými úkoly na jednotlivé měsíce. Ty zahrnují poradenství v rámci volby povolání, řešení problémů prospěchových a výchovných, vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Těmto žákům je věnována systematická péče v dyslektických kroužcích zřízených na 1. stupni ZŠ. Pro integrované žáky jsou na základě doporučení odborníka zpracovány individuální vzdělávací programy různé kvality, od příkladných po spíše formální. Výchovná poradkyně úzce spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou (dále jen PPP). Osobní dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je vedena a zabezpečena před zneužitím. Výchovná poradkyně koordinuje spolupráci učitelů s rodiči, pomáhá při řešení aktuálních problémů žáků, poskytuje jim podle potřeby konzultace a pomoc. Poskytuje učitelům informace o žácích se speciálními vzdělávacími potřebami, pravidelně sleduje jejich klasifikaci a hodnocení. Ve většině hodin sledované výuky nebyla individuální práce s těmito žáky realizována.

Systém prevence sociálně patologických jevů je vytvořen. Jeho garantem je metodička prevence. Minimální preventivní program je zaměřen na protidrogovou problematiku. Je konkrétní a zahrnuje i cíle a prostředky k jejich naplňování. Jeho vyhodnocení ve výroční zprávě o činnosti vypovídá o neformálním přístupu k této problematice. Při řešení případů sociálně patologických jevů škola využívá spolupráce s PPP, problémy jsou včas podchycovány a řešeny. Pedagogové mají přístup k potřebným informacím, včetně postupu řešení šikanování mezi žáky.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávací činnosti školy.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni ZŠ v matematice a českém jazyce

V průběhu inspekce bylo hospitováno sedm hodin českého jazyka a čtyři hodiny matematiky. Vyučující měli zpracované tematické plány, jejichž obsah odpovídal učebním osnovám realizovaného vzdělávacího programu. Ve třetím ročníku je zařazena výuka kruhu a kružnice jako rozšiřující učivo. Ze zápisů v třídní knize není zřejmé zařazování psaní do učiva českého jazyka. To je však patrné z písemností žáků. Učitelé si stanovovali cíle hodin v souladu

s aktuálním stavem třídy. Nové učivo navazovalo na již dříve probranou látku. Vyučující byli seznámeni s problematikou žáků se speciálními vzdělávacími poruchami učení, ne vždy si však pro ně připravili individuální úkoly a promysleli si důkladně práci s nimi ve výuce.

Z celkového počtu deseti vyučujících pouze dva nespĺňovali podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Ve vedení výuky nebyl rozdíl mezi nimi a ostatními učiteli vyučujícími ve stejných ročnících.

Využití materiálního vybavení školy při výuce a estetická úprava tříd se výrazně lišily na jednotlivých pracovištích školy. Třídny nižších ročnících byly podnětné, vyzdobené názornými pomůckami i pracemi žáků a vybavené relaxačním kobercem. Žáci v hodinách využívali běžných pomůcek (kartičky, obrázky, knihy apod.), relaxační činnost jedna z vyučujících doplnila hrou na housle. Naopak třídy vyšších ročnících byly pro výuku málo podnětné. Při výuce žáci využili kromě učebnic kartičky.

Všechny hospitované hodiny byly organizovány frontálně. Vyučující v nich použili metodu výkladu, rozhovoru, práci s učebnicí, výjimečně do výuky zařadili soutěž, činnosti ve dvojicích či ve skupinách. Zvláště v nižších ročnících se snažili o časté střídání činností a zařazování práce na koberci. Ve většině hodin byl prostor pro relaxaci. Žákům se specifickými vzdělávacími potřebami a integrovaným žákům nebyla většinou věnována dostatečná péče. Z písemností žáků však často vyplývá zohledňování jejich potřeb.

V polovině hodin byli žáci vyučujícími vhodně motivováni od samého začátku hodiny. Někteří učitelé je seznamovali s cílem nebo programem. Motivace v průběhu hodiny byla zařazena častěji a vycházela z praktických zkušeností žáků.

Kvalita rozvíjení komunikativních schopností žáků byla různá. Někteří vyučující se na tuto oblast cíleně zaměřovali. Ve většině hodin byla na dobré úrovni komunikace mezi učitelem a žáky, kde formou diskuse či vhodně kladenými otázkami učitelů byli žáci vedeni k vyjadřování vlastních názorů a domněnek. Zřídka, pouze díky skupinové práci a práci ve dvojicích, měli možnost komunikovat mezi sebou.

Žáci byli vyučujícími často chváleni a povzbuzováni, jejich výkony byly pozitivně slovně hodnoceny. Ne všichni vyučující při hodnocení písemných prací zohledňovali individuální dispozice žáků. V závěru hodiny většinou zhodnotili práci žáků, výjimečně shrnuli učivo probírané v dané hodině. Žáci nebyli vedeni k sebehodnocení či vzájemnému zhodnocení své práce.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech na 1. stupni ZŠ měly dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 2. stupni ZŠ

Český jazyk

Hospitace se uskutečnily u tří ze čtyř vyučujících předmětu, a to ve všech ročnících druhého stupně. Učitelé byli na výuku připraveni, promýšleli zejména obsah učiva a jeho interpretaci, částečně také využití dostupných pomůcek. Cíle si stanovili z hlediska svých činností, méně si všímali dovedností, jež si mají žáci v hodině osvojit. Zcela byla opomenuta individuální péče o žáky se specifickými vývojovými poruchami učení. Návaznost učiva byla ve všech sledovaných hodinách zajištěna úvodním opakováním.

Předmět vyučují učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí, což pozitivně ovlivnilo věcnou správnost výuky. Nedostatky byly shledány pouze v grafickém rozboru větné stavby.

Tradičně uspořádané učebny s třemi řadami lavic, v nichž výuka probíhala, vyzdobené místy květinami a nástěnkami s obrázky přírody, působily neosobně a pro sledovanou výuku byly zcela nepodnětné. Učitelky se sice částečně snažily tento nedostatek kompenzovat tím, že

některé pomůcky (gramatické tabule, příručky, kopírované texty) do výuky přinášely, často však názornost zajišťoval jen text učebnice. Žáci jsou vybaveni schválenými učebnicemi a čítankami, v jedné hodině měli možnost pracovat se slovníkem. Pravidla českého pravopisu, jichž při výuce používali, však byla zastaralá. Didaktická technika byla využita zcela výjimečně.

Výuka byla organizována frontálně, což vedlo k malé aktivitě žáků. Ani práce ve dvojicích, která byla ojediněle zařazena, nepřinesla žádnou změnu, neboť žáci možnosti spolupracovat nedokázali příliš využít. Pracovali převážně podle pokynů učitele, odpovídali na otázky a řešili cvičení. Zvolené metody neumožňovaly věnovat potřebnou pozornost žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Zcela výjimečně byly zadány diferencované úkoly podle schopností žáků. V literární hodině byly zařazeny referáty, které si žáci sami připravili z různých informačních zdrojů. Prezentovali je však předčítáním bez hlubšího porozumění, takže nepřinesly výraznější obohacení výuky. V mluvnických hodinách se většinou důsledně pracovalo s chybou, ojediněle však bylo nesprávné řešení opraveno bez jasného zdůvodnění. Žákům v tom případě chyběla zřetelná zpětná vazba, která by pozitivně ovlivnila další proces učení. Tempo výuky bylo většinou přizpůsobeno žákům, v několika případech však bylo podřízeno snaze učitelky probrat příslušné učivo, i když žáci jejímu tempu nestačili. Příležitost k relaxaci většinou vytvořena nebyla.

Vstupní motivace byla vesměs nahrazována sdělením programu hodiny. Ani v průběhu výuky nebyl zájem žáků o učivo cíleně podněcován. Motivačně působilo pouze zařazení zajímavějšího způsobu procvičování (doplňovačka s tajenkou). Aktivita části žáků, zvláště v devátém ročníku, vycházela z jejich snahy o co nejlepší zvládnutí učiva před přijímacími zkouškami.

Se zvolenými metodami souvisel i charakter komunikace a interakce ve sledovaných hodinách. Učitelky ve všech hodinách dominovaly, řídily práci žáků, vykládaly učivo, kladly otázky a žákům ponechaly prostor pouze na stručné, většinou jednoslovné odpovědi. Žáci byli většinou pozorní, plnili pokyny, avšak k vlastní tvořivé činnosti, diskusi a vyjádření svých názorů v hospitovaných hodinách příležitost neměli. Akcentován byl zejména psaný projev, komunikační hledisko bylo potlačeno.

Hodnocení se omezovalo na konstatování (ne)správnosti odpovědi žáků, nebo bylo spojeno s klasifikací. K té učitelky využívaly především v úvodu hodin řadu rozmanitých úkolů, avšak opět se zaměřovaly zejména na písemný projev. V některých případech nebyla klasifikace zdůvodněna, dokonce ani sdělena před třídou. Pozitivní hodnocení chybělo jak v průběhu hodin, tak zejména v jejich závěru, kdy z časových důvodů často nedošlo ani ke shrnutí učiva, ani k vyhodnocení, do jaké míry byl cíl hodiny naplněn.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce byly hodnoceny jako dobré.

Německý jazyk

Stanovené výchovně-vzdělávací cíle byly naplňovány a návaznost probíraného učiva na předcházející témata byla patrná.

Výuka je zabezpečena třemi vyučujícími, z nichž jeden nesplňuje odbornou a pedagogickou způsobilost. Tato skutečnost neměla negativní vliv na kvalitu vyučování.

Hospitované hodiny probíhaly v různých podmínkách: v jazykové laboratoři, v učebně nebo v kmenových třídách s klasickým uspořádáním lavic. Specifické vybavení laboratoře (sluchátkové soupravy) bylo využito pro individuální poslech textů. Uspořádání lavic do půlkruhových řad vytvářelo podmínky pro vzájemnou komunikaci žáků. V hodinách používali ucelenou řadu učebnic s pracovním sešitem, nakopírované a rozstříhané texty.

Hodiny byly vedeny frontálním způsobem. Žáci pracovali s učebnicí, četli a překládali další nakopírované texty, doplňovali křížovku, procvičovali se ve skládání vět, poslouchali text a odpovídali na otázky. Ojedinele se vyskytla práce ve dvojicích. V úvodu jednotlivých hodin byl věnován dostatek času na procvičování předcházející látky. Nízký počet žáků ve skupinách nebyl dostatečně využit k individuálnímu přístupu k žákům. Závěrečné shrnutí většinou chybělo. Ojedinelým pozitivním jevem bylo, že učitel celou hodinu se žáky komunikoval v německém jazyce. Tempo výuky bylo pomalejší.

V některých hodinách byli žáci motivováni častými pochvalami a povzbuzením, které je jako jediné vedly k zájmu o výuku. K týmové spolupráci nebyli vedeni.

Dohodnutá pravidla chování a jednání byla ve všech hospitovaných hodinách jak u učitelů, tak žáky respektována. Pro diskusi nebyl vytvářen dostatečný prostor.

Klasifikace žáků nebyla u učitelů většinou patřičně zdůvodněná. Vzájemné hodnocení bylo využito pouze v jedné hodině, k sebehodnocení žáci vedeni nebyli.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu německý jazyk byly dobré.

Matematika

Hospitace se uskutečnily u všech učitelů matematiky a ve všech ročnících 2. stupně ZŠ. Naplnění vzdělávacích cílů se dařilo učitelům v oblasti poznatkové, méně v oblasti dovedností a sociálních kompetencí. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata.

Výuka je zajištěna učiteli, kteří splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, což se pozitivně promítlo ve věcné a odborné stránce výuky.

Třídy byly esteticky upraveny. Jejich výzdoba nebyla výrazně zaměřena na výuku matematiky, výjimkou nebyla ani třída s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů. V některých hodinách byl efektivně využit zpětný projektor. Žáci pracovali s učebnicemi a tabulkami goniometrických funkcí.

Výuka byla zahájena seznámením žáků s vzdělávacími cíli a společnou kontrolou domácí úlohy a někde také matematickou rozcvičkou. V některých hodinách vedli učitelé žáky k vyvozování nových poznatků a při procvičování učiva podporovali žáky v samostatnosti a použití vlastních správných postupů při řešení úloh. Pokud žáci počítali na tabuli, učitel sledoval jejich postupy řešení a upozorňoval na chyby. Ostatní pracovali v lavicích a kontrolovali si vlastní práci dle výsledků práce spolužáka. Zpětnou vazbu o pochopení učiva získávali učitelé jen u vyvolaných žáků, práce s chybou byla vhodně využita k prodlouženému výkladu. Žáci si většinou procvičovali numerické počítání. Řešení slovních úloh byla věnována ze strany učitelů malá pozornost.

Ve většině hodin převládala frontální práce žáků, méně pozornosti věnovali učitelé aktivním činnostem a relaxaci. Výklad nové látky byl prováděn formou dialogu učitele se žáky. Pokud učitelé prováděli kontrolu žáků individuálně, ostatní pracovali samostatně a počítali vlastním tempem.

V úvodu i v průběhu hodin učitelé žáky motivovali pozitivním hodnocením. Tam, kde žáci dostali příležitost se aktivně zapojit, především při počítání na tabuli, projevovali větší zájem o danou problematiku a kladli otázky. Průběžná motivace byla učiteli opomíjena.

Žáci dokázali reagovat na podněty učitelů, ale příležitostí ke komunikaci měli poměrně málo. Hodnocení výkonů jednotlivců bylo prováděno průběžně. Klasifikace byla objektivní a zdůvodněná. Orientační hodnocení práce žáků se vyskytlo jen v tom případě, pokud měli správný výsledek. Ocenění aktivního přístupu a pokroku některých žáků při procvičování učiva učitelé neprováděli.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice měly dobrou úroveň.

Přírodovědné předměty (chemie, fyzika)

Bezprostřední příprava učitelů na výuku byla pečlivá po stránce jejího materiálního zabezpečení. Stanovené cíle zohledňovaly činnost učitele nebo učební látku bez zřetele k dovednostem a znalostem žáků, což se projevilo v metodách a formách výuky.

Hospitace se uskutečnily u pěti učitelů. Skutečnost, že čtyři z nich splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, příznivě ovlivnila odbornou stránku výuky, v menší míře i její metodické vedení. Krátká pedagogická praxe a absence pedagogické způsobilosti pro výuku na základní škole jednoho z vyučujících negativně ovlivnila výběr metod a forem práce.

Materiální podpora výuky byla převážně velmi dobrá, názorná výuka napomáhala žákům k pochopení učiva. Odborná učebna byla využívána. S didaktickou technikou učitelé nepracovali, zápis učiva byl žákům buď diktován, nebo předepisován. Učebnice měli žáci k dispozici, jejich využití se omezovalo na čtení textu jako doplněk při výkladu nebo procvičení učiva.

V organizaci hodin byl vždy vytvořen prostor pro upevnění, procvičení a pochopení učiva. Efektivita výuky byla snížena tím, že učitelé použili frontální metody a formy práce, chyběla diferenciací vzhledem ke schopnostem jedinců. Nové učivo bylo prezentováno formou výkladu. Většina učitelů jej doplňovala vhodně kladenými otázkami rozvíjejícími logické myšlení. Pouze ve dvou hodinách měli žáci příležitost samostatně získávat nové poznatky vlastní činností, podílet se na jejich vyvozování a provádět jednoduché demonstrace. Ti schopnější a aktivnější uplatňovali dříve nabyté vědomosti, uměli popsat a zdůvodnit pozorované jevy, hledali mezi nimi vzájemné souvislosti. Ve všech hodinách uměli žáci používat odbornou terminologii, menší dovednost projevili při převádění jednotek. Při prověřování znalostí formou orientačního zkoušení mohli žáci poznatky aplikovat na jednoduchých úlohách. Psychohygienické podmínky výuky byly pozitivně ovlivněny podnětným prostředím učebny, negativně převažujícími aktivitami učitelů a stereotypy v menší části výuky.

Vstupní motivace byla málo výrazná, učitelé zdůrazňovali praktické využití poznatků až v průběhu hodin. Účelně využívali mezipředmětové vztahy, ve výuce chemie začlenili prvky ekologické výchovy. Ve fyzice žáci řešili aplikační a problémové úlohy, konali jednoduché pokusy. Motivace pochvalou byla málo využívána.

Ve většině hodin měli žáci možnost vyjádřit svůj názor, avšak jen ojediněle byli vedeni k diskusi o problému. Komunikativní dovednosti žáků nebyly rozvíjeny systematicky. Učitelé respektovali osobnost žáka, v hodinách panovala klidná atmosféra. Ke spolupráci, toleranci a schopnosti pracovat ve skupině byli žáci vedeni ojediněle.

Hodnocení žáků ani splnění cíle učitelé v závěru hodin neprováděli, jen zřídka bylo provedeno shrnutí učiva. K sebehodnocení a hodnocení výkonu spolužáka nebyli vedeni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy chemii a fyzice měly celkově dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola zjišťuje výsledky vzdělávání žáků běžnými způsoby prostřednictvím prověrek. Žáci se zúčastňují různých soutěží a olympiád. Jednotliví vyučující porovnávají výsledky práce svých žáků v rámci předmětů. Zpracovávání výsledků vzdělávání, které by vedlo k určování příčinných souvislostí mezi výsledky vzdělávání a efektivitou používaných vyučovacích metod, zatím škola neprovádí.

Průběh vzdělávání a výchovy ve sledované výuce na prvním i druhém stupni základní školy měly celkově dobrou úroveň.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

„Metodický pokyn MŠMT k realizaci rozvojového programu Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 2 vyučovací hodiny čj. 31172/2002-22“ škola uplatnila tak, že od 1. září 2003 zvýšila celkový týdenní počet vyučovacích hodin v 8. a 9. ročníku o 1 hodinu.

K rozšíření učebních plánů byla využita varianta a), a to ve všech třídách obou ročníků. V 9. ročníku byl navýšen týdenní počet hodin českého jazyka (ze 4 na 5), ve dvou třídách 8. ročníku, v nichž se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola čj.: 16847/96-2, byla zvýšena týdenní hodinová dotace matematiky (ze 4 na 5 hodin) a v jedné třídě 8. ročníku, v níž je realizován vzdělávací program Základní škola čj.: 21968/96-22 pro třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů, byl navýšen týdenní počet hodin přírodopisu (z 1 na 2 hodiny).

Všechny zmiňované předměty v daných třídách vyučují učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí a s příslušnou aprobací.

Ve všech případech jsou navýšené hodiny zařazeny do rozvrhu tak, že jsou zcela běžnými hodinami, v nichž se probírá učivo podle osnov. Nejsou cíleně zaměřeny na rozvoj dovedností, kompetencí a na výuku průřezových témat. Hospitace se uskutečnily v hodinách českého jazyka a matematiky (přírodopis nebyl předmětem inspekce), v nichž byly voleny takové formy a metody práce, které nevedly k aktivizaci žáků a nepodporovaly činnostní učení. Proto nebyl zcela dodržen záměr vyjádřený v čl. 3 odst. 5 metodického pokynu.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- *Porovnáním údajů uvedených ve zřizovací listině s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení byl zjištěn nesoulad v uvedených součástech školy. V rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení není uvedena jako součást příspěvkové organizace také „školní jídelna – výdejna stravy, 664 34, Kuřim, Komenského 511“, která je ve zřizovací listině.*
- ZŠ spolupracuje s Domem dětí a mládeže v Kuřimi (DDM Kuřim). V prostorách školy probíhají pro žáky kroužky informatiky, výtvarné výchovy, angličtiny a několik kroužků se sportovním zaměřením. Dále spolupracuje se „Sportovním klubem Kuřim“ a „Sokolem Kuřim“ při organizování mimoškolní činnosti žáků.
- ZŠ je již dlouholetým pořadatelem atletického čtyřboje žáků 4. a 5. ročníku základních škol „Kuřimský pohár“.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. „Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 27. března 1996“ čj. 111/96-S-00 ze dne 27. března 1996
2. „Protokol o provedení změny v síti škol, předškolních zařízení a školských zařízení“ čj. Sine/2003-21 ze dne 21. listopadu 2003
3. „Zřizovací listina příspěvkové organizace Města Kuřimi úplné znění s účinností dnem jeho schválení Zastupitelstvem města Kuřimi t. j. 22. července 2003“
4. „Jmenování do funkce ředitele Základní školy Kuřim, Tyršova 1255, okres Brno–venkov, příspěvkové organizace, s účinností od 1. listopadu 2003 Radou města Kuřim ze dne 30. října 2003“

5. „Výkaz o základní škole podle stavu k 30. září 2003“ Škol (MŠMT) V 3-01 ze dne 30. září 2003
6. Třídní výkazy 1. stupně ZŠ – školní rok 2003/2004, třídy I. A, B, II. A, B, III. A, B, IV. A, B, V. A, B
7. Třídní výkazy 2. stupně ZŠ – školní rok 2003/2004, třídy VI. A, B, VII. A, B, VIII. A, B, IX. A, B, C
8. Třídní knihy všech tříd ve školním roce 2003/2004
9. Katalogové listy všech žáků navštěvujících školu ve školním roce 2003/2004
10. „Evidence žáků ve školním roce 2003/2004“, aktualizace k 1. únoru 2004
11. „Vnitřní řád školy“ ze dne 22. ledna 2004
12. „Rozvrh hodin pro školní rok 2003/2004“
13. „Zvonění v budově ZŠ Kuřim, Komenského 511 platné v době kontroly“
14. „Zvonění v budově ZŠ Kuřim, Tyršova 1255 platné v době kontroly“
15. „Organizační řád Základní školy v Kuřimi, Tyršova 1255“ ze dne 1. září 1997
16. „Schéma organizačního řádu ZŠ Tyršova 1255 v Kuřimi“ ze dne 1. listopadu 2003
17. Pracovní náplně zástupce ředitele, vedoucí vychovatelky školní družiny, vedoucí školní jídelny, školníka, správce budov a údržbáře školy ze dne 14. března 2000; vedoucího učitele v budově Komenského 511 ze dne 11. listopadu 2002
18. „Seznam žáků s vývojovými poruchami učení a chování ve školním roce 2003/2004“
19. „Seznam integrovaných žáků ve školním roce 2003/2004“
20. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2003/2004
21. Zápisy z jednání metodického sdružení 1.-3. roč., 4.-5. roč., předmětových komisí českého jazyka; chemie, přírodopisu a praktických činností; matematiky, fyziky a informatiky; cizích jazyků konaných ve školním roce 2003/2004
22. Protokol o komisionální zkoušce žáka VIII. A pořadové číslo 1, VIII. B pořadové číslo 26, VII. B pořadové číslo 24, 29
23. Osobní dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve školním roce 2003/2004
24. „Individuální vzdělávací programy integrovaných žáků ve školním roce 2003/2004
25. „Kniha úrazů“ vedená ve školním roce 2003/2004
26. Personální dokumentace pedagogických pracovníků Základní školy Kuřim, Tyršova 1255 s osobními čísly 104, 106, 108, 111, 116, 127, 128, 142, 152, 156, 157, 158, 189, 202, 223, 224, 240, 250, 265, 267, 272, 273 (doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání)
27. „Protokol o státní kontrole“ v Základní škole Kuřim, Tyršova 1255, ve stravovacím provozu ZŠ Tyršova 1255, Kuřim, vykonané Krajskou hygienickou stanicí JmK Brno, územní pracoviště Brno, ze dne 15. ledna 2004
28. Záznamy o práci v nepovinných předmětech a zájmových útvarech ve školním roce 2003/2004
29. Rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky pro školní rok 2003/2004 čj. 122/2003, 170/2003, 207/2003, 225/2003, 235/2003, 27/2004
30. „Plán výchovného poradce a metodika prevence“ ve školním roce 2003/2004
31. Podkladová dokumentace výchovného poradce a metodika prevence
32. „Minimální program protidrogové prevence na školní rok 2003/2004“

33. „Hodnocení minimálního preventivního programu“ za školní rok 2002/2003 ze dne 3. července 2003
34. „Učební plán školy pro školní rok 2003/2004“
35. „Učební plán třídy VIII. A – třídy s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů pro období školních roků 2001/2002 - 2004/2005“
36. Řády odborných učeben platné ve školním roce 2003/2004
37. Písemné prověrky, diktáty a slohové práce žáků hospitovaných tříd za školní rok 2003/2004
38. „Přehled mimoškolní činnosti ZŠ Kuřim, Tyršova 1255 ve školním roce 2003/2004“
39. „Plán práce pro školní rok 2003/2004“ ze dne 1. září 2003
40. „Koncepce rozvoje školy“ ze dne 25. září 2003
41. „Další vzdělávání pedagogických pracovníků v roce 2003“
42. „Seznam předsedů předmětových komisí a MS ve školním roce 2003/2004 s platností od 1. listopadu 2003“
43. Tematické plány učiva všech hospitovaných učitelů platné ve školním roce 2003/2004
44. „Příkaz ředitele školy k zajištění úkolů vyplývajících ze zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím“ čj.: 5/2004, ze dne 2. ledna 2004
45. „Informace“ o ZŠ Kuřim, Tyršova 1255, okres Brno–venkov ze dne 2. ledna 2004
46. „Záznamový list školního inspektora“ a „Záznamový list pro rozhovor s ředitelem“ k rozšíření učení plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání

ZÁVĚR

Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti splňuje převážná většina hospitovaných učitelů. Ředitel upřednostňuje v současné době operativní vedení zaměstnanců. Kontrolní činnost včetně hospitací byla dosud prováděna dle aktuálních potřeb. Učitelé se průběžně vzdělávají, zajímají se o nové poznatky a specifické metody práce v jednotlivých předmětech. Prostory školy vyhovují realizovanému vzdělávacímu programu. Starší vybavení tříd a absence moderních vyučovacích pomůcek snižuje úroveň materiálně-technických podmínek. Prostory hlavní budovy nejsou vybavené k relaxačním aktivitám žáků a jejich estetická výzdoba je velmi skromná, výzdoba tříd většinou málo rozvíjí estetické cítění žáků s výjimkou tříd 1.-3. ročníku a prostor budovy na Komenského ulici. Pro výuku tělesné výchovy jsou v obou budovách tělocvičny. Sportoviště v areálu ZŠ Tyršova 1255 je nadstandardní, na Komenského ulici je také školní hřiště. Škola je velmi dobře vybavena pro výuku informatiky.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy směřovaly k naplňování realizovaného vzdělávacího programu Základní školy.

Značné rozdíly byly zjištěny na 1. stupni ZŠ v průběhu vzdělávání a výchovy v 1.–3. ročníku a 4.–5. ročníku. V nižších ročnících byla výuka názornější, promyšlenější a žákům byl vytvořen větší prostor pro rozvoj komunikačních dovedností. Ve vyšších ročnících se ve výuce střídalo příliš hodně vyučujících (převážně z 2. stupně) a prostředí tříd bylo málo podnětné, obě tato zjištění na 1. stupni nerespektují psychohygienické potřeby žáků.

V hospitované výuce na 2. stupni ZŠ byl ve výběru forem a metod práce učitelů preferován tradiční styl výuky. Charakteristickým znakem bylo spíše předávání nových poznatků bez podílu žáků na jejich vyvozování. Žáci tak nezískávali potřebné kompetence, tj. schopnost aplikovat osvojené vědomosti, vzájemně spolupracovat, provádět sebehodnocení, vyhledávat a používat informace z různých zdrojů.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Zdeňka Vladíková	Zdeňka Vladíková, v.r.
Členové týmu	Mgr. Jan Dusík	Jan Dusík, v.r.
	PhDr. Helena Kneselová, CSc.	Helena Kneselová, v.r.
	RNDr. Marie Machálková	Marie Machálková, v.r.
	Mgr. Jindra Svobodová	Jindra Svobodová, v.r.

Další zaměstnanci ČŠI Helena Svobodová, Ing. Hana Šarounová, Hana Linhartová

V Brně dne 27. února 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 27. 2. 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Stanislav Plchot, ředitel školy	Stanislav Plchot, v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI Jihomoravský inspektorát, Mgr. Zdeňka Vladíková, Křížová 22, 603 00 Brno. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrá
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-03-26	12-1040/04/54-952
Zřizovatel	2004-03-26	12-1040/04/54-952
Rada školy		

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.